

Autoreferat

1. Imię i Nazwisko

Przemysław Ernest Gębal

2. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe/ artystyczne – z podaniem nazwy, miejsca i roku ich uzyskania oraz tytułu rozprawy doktorskiej.

Tytuł licencjata filologii (specjalność: nauczanie języka niemieckiego) Uniwersytetu Wrocławskiego uzyskałem 21 czerwca 1994 roku na podstawie pracy licencjackiej: *Lieder im Deutschunterricht*. Praca podejmowała problematykę glottodydaktyczną. Jej treścią było ukazanie dydaktycznych możliwości wykorzystania piosenek w procesie nauczania języka niemieckiego. Poza prezentacją teoretycznych założeń przyświecających pracy z piosenką w ujęciu glottodydaktycznym, znaczną część pracy stanowiły autorskie propozycje dydaktyzacji wybranych piosenek, z perspektywy rozwijania u uczących się poszczególnych sprawności językowych i kompetencji międzykulturowej. Integralną częścią pracy była kasetka wideo, zawierająca nagranie autorskiej lekcji w jednej ze szkół podstawowych, w trakcie której wykorzystałem proponowane w pracy ćwiczenia i zadania.

Tytuł magistra filologii (specjalność: filologia germańska) Uniwersytetu Wrocławskiego uzyskałem 28 czerwca 1996 roku na podstawie pracy magisterskiej: *Zum Einsatz von Hörspielen im Unterricht Deutsch als Fremdsprache. Dargestellt am Beispiel des Hörspiels „Eine Stunde Aufenthalt“ von Heinrich Böll*, napisanej pod kierunkiem prof. UW dr hab. Edwarda Białka. Praca podejmowała problematykę glottodydaktyczną, ukazując możliwości wykorzystania słuchowisk radiowych w procesie nauczania języka obcego. Stanowiła próbę wykorzystania założeń dydaktyki literatury (w ujęciu glottodydaktycznym) w rozwijaniu kompetencji międzykulturowych u uczących się języka niemieckiego Polaków. Praktycznym produktem pracy była prezentacja autorskich koncepcji zajęć dydaktycznych, adresowanych do uczących się na różnych poziomach zaawansowania. Zaproponowane rozwiązania dydaktyczne poddałem następnie krytycznej analizie

potencjalnych użytkowników, stanowiąc empiryczny wymiar pracy, wykorzystujący metodologię ilościową i jakościową.

W latach 1996-1998 przebywałem na studiach zagranicznych w Niemczech, gdzie na *Freie Universität* w Berlinie studiowałem filologię włoską i francuską. W roku 1998 zdałem egzamin *Zwischenprüfung* na filologii włoskiej, wieńczący pierwszy poziom studiów, określany wówczas w niemieckiej rzeczywistości akademickiej mianem *Grundstudium*. Rok akademicki 1997/1998 spędziłem jako stypendysta programu *Erasmus* na *Université Paris 3 (La Sorbonne Nouvelle)*, gdzie zrealizowałem blok zajęć z zakresu dydaktyki języka francuskiego jako obcego na poziomie *Licence*.

Tytuł doktora nauk humanistycznych UJ w zakresie językoznawstwa uzyskałem 19 maja 2005 roku na podstawie rozprawy: *Realioznawstwo w podręcznikach do nauki języka niemieckiego i polskiego jako obcych. Analiza porównawcza programów nauczania i pomocy dydaktycznych*. Promotorem pracy był prof. dr hab. Władysław T. Miodunka, recenzentami zaś prof. dr hab. Janina Labocha (UJ) oraz prof. dr hab. Eugeniusz R. Lewicki (UWr). Rozprawa podejmowała problematykę glottodydaktyczną, wpisując się w nurt współczesnych europejskich rozważań w zakresie rozwijania kompetencji kulturowych uczących się języków obcych. Stanowiła opracowanie porównawcze, zestawiając w swoim wymiarze teoretycznym założenia dydaktyczno-metodyczne, wypracowane w ramach glottodydaktyki germanistycznej i polonistycznej. Ważnym punktem odniesienia dla przeprowadzanych dociekań były także europejskie standardy kształcenia językowego. Zasadniczym celem pracy było wskazanie konkretnych założeń glottodydaktyki europejskiej oraz rozwiązań dydaktycznych, funkcjonujących w ramach nauczania języka niemieckiego, umożliwiających dalszy rozwój dydaktyki kultury polskiej w ujęciu glottodydaktycznym. Transfer owych założeń i rozwiązań z dydaktyki języka o zasięgu międzynarodowym do dydaktyki języka stosunkowo rzadko nauczanego był jedną z kluczowych przesłanek, leżących u podłoża koncepcji pracy. Przenoszenie poszczególnych rozwiązań dydaktyczno-metodycznych z glottodydaktyki germanistycznej do glottodydaktyki polonistycznej musiało uwzględniać dotychczasowy rozwój i rodzime tradycje włączania komponentu kulturowego do

nauczania języka polskiego jako obcego. Teoretycznym zapleczem rozprawy z perspektywy dokonań glottodydaktyki polonistycznej stały się postulaty i propozycje zawarte w pracach Piotra Garncarka, Grażyny Zarzyckiej, Anny Burzyńskiej i Sybille Schmidt. W części analitycznej rozprawy zamieściłem wyniki szczegółowych analiz porównawczych wybranych programów nauczania oraz podręczników i innych materiałów dydaktycznych, wykorzystywanych na zajęciach języków niemieckiego i polskiego dla cudzoziemców. Dopełnieniem powyższych analiz, w zgodzie z założeniami dydaktyki zorientowanej na uczącego się, jego potrzeby oraz oczekiwania dydaktyczne, był towarzyszący opracowaniu projekt badawczy przeprowadzony wśród 216 uczestników kursów języka polskiego jako obcego w sześciu ośrodkach uniwersyteckich w kraju (w ówczesnym Instytucie Studiów Polonijnych i Etnicznych UJ, w ówczesnej Szkole Letniej Języka i Kultury Polskiej UJ, w Studium Języka Polskiego dla Cudzoziemców UŁ, w Centrum Języka Polskiego i Kultury Polskiej dla Polonii i Cudzoziemców UMCS, w Szkole Języka Polskiego jako Obcego UAM, w Centrum Języka i Kultury Polskiej „Polonicum” UW oraz w Szkole Języka Polskiego i Kultury dla Cudzoziemców UWr). Badani - uczestnicy kursów na wszystkich poziomach zaawansowania językowego, reprezentujący 54 kraje pochodzenia, wypowiadali się na temat wagi znajomości realiów i kultury polskiej, sposobów włączania komponentu kulturowego do procesu glottodydaktycznego oraz progresji materiału kulturowego. Ponadto uzyskali możliwość oceny prezentowanych treści oraz sposobów nauczania oraz ewaluacji komponentu kulturowego w podręcznikach i innych materiałach dydaktycznych. Przyjęte hipotezy badawcze stanowiły punkt wyjścia stworzonej do celów badań ilościowych ankiety, składającej się z czterech części: formularza osobowego, części ogólnej dotyczącej kultury i realiów polskich, analizy kategorii tematycznych oraz oceny istniejących materiałów dydaktycznych. Wykorzystane w ankietach badawczych kategorie tematyczne pochodziły z polskich propozycji programowych, opublikowanych w roku 2004 w tomie *Kultura w nauczaniu języka polskiego jako obcego*, pod redakcją Władysława T. Miodunki. Były nimi programy W.T. Miodunki, A. Burzyńskiej i U. Dobesz oraz piszącego te słowa. W efekcie przeprowadzonych badań powstał autorski program nauczania kultury polskiej dla wszystkich poziomów zaawansowania językowego,

uwzględniający oczekiwania i style rozwijania kompetencji kulturowych uczących się polszczyzny cudzoziemców. Wybrane elementy rozprawy doktorskiej stały się częścią opublikowanej w roku 2010 w wydawnictwie *Universitas* monografii *Dydaktyka kultury polskiej w kształceniu językowym cudzoziemców. Podejście porównawcze*. Opisujemy ją dokładniej w dalszej części autoreferatu. W oparciu o rozprawę doktorską przygotowałem dodatkowo tekst *Realia i kultura w nauczaniu języka polskiego jako obcego*, będący jednym z rozdziałów opublikowanego w roku 2006 podręcznika metodycznego, zatytułowanego *Z zagadnień dydaktyki języka polskiego jako obcego*, pod redakcją Ewy Lipińskiej i Anny Seretny.

3. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych/ artystycznych.

1996-1998 lektor języka niemieckiego i włoskiego, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie

1998-2000 lektor języka niemieckiego, Wyższa Szkoła Ubezpieczeń i Bankowości w Warszawie

od roku 2005 adiunkt w Zakładzie Glottodydaktyki, Uniwersytet Warszawski, Wydział Lingwistyki Stosowanej, Instytut Lingwistyki Stosowanej

od roku 2008 adiunkt w Katedrze Języka Polskiego jako Obcego, Uniwersytet Jagielloński, Wydział Polonistyki, Centrum Języka i Kultury Polskiej w Świecie

4. Wskazanie osiągnięcia* wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65, poz. 595 ze zm.):

a) tytuł osiągnięcia naukowego/artystycznego

Za osiągnięcie habilitacyjne w myśl art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65, poz. 595 ze zmianami) uznałem monografię *Modele kształcenia*

nauczycieli języków obcych w Polsce i w Niemczech. W stronę glottodydaktyki porównawczej (Kraków 2013, Wydawnictwo Księgarnia Akademicka, ss. 354).

b) (autor/autorzy, tytuł/tytuły publikacji, rok wydania, nazwa wydawnictwa)

Przemysław E. Gębał, *Modele kształcenia nauczycieli języków obcych w Polsce i w Niemczech. W stronę glottodydaktyki porównawczej*, Kraków 2013, Wydawnictwo Księgarnia Akademicka.

c) omówienie celu naukowego/artystycznego ww. pracy/prac i osiągniętych wyników wraz z omówieniem ich ewentualnego wykorzystania.

Rozważaniom podjętym w monografii *Modele kształcenia nauczycieli języków obcych w Polsce i w Niemczech. W stronę glottodydaktyki porównawczej* przyświecają dwa zasadnicze cele naukowe. Pierwszym z nich jest zwrócenie uwagi na sensowność tworzenia podstaw nowej subdyscypliny glottodydaktyki, zwanej glottodydaktyką porównawczą. Drugim zaś ukazanie sposobu prowadzenia dociekań o charakterze komparatystycznym na polu kształcenia nauczycieli języków obcych. Pedeutologiczny wątek pracy stanowi egzemplifikację badawczej realizacji metodologicznych założeń autorskiej koncepcji glottodydaktyki porównawczej.

W dotychczasowych opracowaniach glottodydaktycznych rozpatrywano zwykle wybrane zagadnienia dydaktyczno-metodyczne w ramach uczenia się i nauczania jednego konkretnego języka obcego. W taki sposób funkcjonują poszczególne glottodydaktyki szczegółowe (metodyki nauczania konkretnych języków obcych), które istniejąc paralelnie w stosunku do siebie, zwykle w niewielkim stopniu starają się uwzględniać zdobycze i rozwiązania koncepcyjne, wypracowane przez specjalistów w zakresie innych języków obcych. Dzisiejsza rzeczywistość kształcenia językowego, wpisująca się w realizację promowanej przez Radę Europy ideę wielojęzyczności jest istotnym elementem zachęcającym do zmiany glottodydaktycznej praktyki badawczej, co wyjaśnia także sensowność tworzenia podstaw glottodydaktyki porównawczej. Wzrastająca liczba nauczanych w szkołach

języków, a co za tym idzie, konieczność prowadzenia naukowej refleksji i badań nad koegzystencją w ramach układów glottodydaktycznych oraz rozwój rodzimej dydaktyki polonistycznej dla nauczania języka polskiego jako obcego i drugiego, to kolejne elementy umożliwiające naturalny rozwój będącego przedmiotem rozprawy komparatywizmu glottodydaktycznego.

Pierwsza część monografii o charakterze teoretycznym (rozdziały 1. i 2.) prezentuje rozwój europejskiej i polskiej myśli glottodydaktycznej, pojmowanej jako rozwijana równolegle działalność badawcza, wykorzystująca przepływ idei naukowych. W perspektywie polskiej jest próbą połączenia nurtów wpisujących się w realizację założeń glottodydaktyki Franciszka Gruczy i jego zwolenników oraz innych koncepcji dydaktyk i metodyk nauczania języków obcych. W pracy wykorzystuję klasyfikację glottodydaktyki stworzoną na podstawie prac Franciszka Gruczy, Waldemara Pfeiffera, Władysława Woźniewicza, Władysława Figarskiego, Marii Dakowskiej, Weroniki Wilczyńskiej, Anny Michońskiej-Stadnik oraz Władysława T. Miodunki. W wymiarze międzynarodowym istotnym punktem odniesienia dla podjętych w pracy rozważań są pierwsze europejskie opracowania, podejmujące świadomą refleksję na sensem istnienia dydaktyki porównawczej języków obcych. Ich opracowania podjęli się specjaliści w zakresie nauczania języków obcych we Francji (przede wszystkim Christian Puren) i w Niemczech (m.in. Dagmar Abendroth-Timmer). Istotnym elementem konstytuującym koncepcję glottodydaktyki porównawczej stała się działalność naukowa o charakterze komparatystycznym Katedry Języka Polskiego jako Obcego Centrum Języka i Kultury Polskiej w Świecie (wcześniej Zakład Językoznawstwa Stosownego do Nauczania Języka Polskiego jako Obcego Instytutu Badań Polonijnych) UJ, stworzonej i kierowanej przez Władysława T. Miodunkę. Przyjęta w ośrodku krakowskim w latach 70. minionego stulecia ścieżka badawcza, urastająca moim zdaniem do samodzielnej szkoły glottodydaktycznej, nazywanej w pracy krakowską szkołą glottodydaktyki porównawczej, przyczyniła się do szybkiego rozwoju glottodydaktyki polonistycznej, będącej istotnym składnikiem współczesnej europejskiej dydaktyki języków obcych. Ważnym zapleczem teoretycznym dla dydaktyki porównawczej jest także wspomniana już, rozwijana w Europie Zachodniej, dydaktyka wielojęzyczności, której koncepcje dydaktyczne, takie jak

interkomprensja i dydaktyka języków tercjarnych stają się przedmiotem dalszych komparatystycznych refleksji podjętych w mojej monografii.

W kolejnej części pracy (rozdział 3.) zamieszczam autorską koncepcję glottodydaktyki porównawczej, pojmowanej jako subdyscyplina polskiej glottodydaktyki. Opisy poszczególnych pól badawczych komparatywizmu glottodydaktycznego uwzględniają prymarne założenia koncepcji glottodydaktyki ogólnej F. Gruczy. Poprzedzają je takie elementy, jak próba definicji nowej subdyscypliny, prezentacja warunku *sine qua non* dla jej istnienia oraz szczegółowa prezentacja celów glottodydaktyki porównawczej i jej charakterystyka metodologiczna. W myśl przyjętej w pracy koncepcji glottodydaktyka porównawcza jawi się jako obszar badawczy o charakterze interdyscyplinarnym, o rodowodzie językoznawczym i pedagogicznym, uprawiany zarówno w wymiarze czystym, jak i stosowanym.

Podjęte w pracy ustalenia teoretyczne zostały zastosowane w jej kolejnej części (rozdziały 4. i 5.) do szczegółowej analizy modeli kształcenia nauczycieli języków obcych w Polsce i w Niemczech oraz do badań empirycznych, przeprowadzonych w zakresie kształcenia i zawodowego funkcjonowania nauczycieli języka polskiego jako obcego. Zasadniczym celem tej części monografii jest, jak już wspomnieliśmy, ukazanie sposobu prowadzenia analiz porównawczych w myśl zaprezentowanych w części teoretycznej autorskiej koncepcji komparatywizmu glottodydaktycznego. Ze względu na niewielką liczbę studiujących obecnie glottodydaktykę polonistyczną w Niemczech badania zostały ograniczone do rzeczywistości polskiej.

W wyniku przeprowadzonych analiz wyciągam wnioski, świadczące iż kształcenie nauczycieli języków obcych w Polsce i w Niemczech, choć w coraz większym stopniu uwzględniające europejskie standardy pedeutologiczne, odnosi się zwykle do wypracowanych w ciągu ostatnich dziesięcioleci rodzimych rozwiązań i modeli kształcenia. Ponadto zauważam, iż przygotowanie specjalistów w zakresie nauczania poszczególnych języków obcych zależy w dużym stopniu od rozwoju dydaktyk konkretnych języków.

Przeprowadzone analizy objęły trzy grupy badanych: środowisko studentów przygotowujących się do zawodu nauczyciela języka polskiego jako obcego (i

drugiego), środowisko zajmujących się kształceniem przyszłych nauczycieli polszczyzny cudzoziemców oraz środowisko absolwentów polonistycznych studiów glottodydaktycznych. Celami przyświecającymi realizacji poszczególnych etapów badań były odpowiednio: określenie pedeutologicznych potrzeb i oczekiwań studiujących, próba określenia dydaktyczno-metodycznego profilu uprawianej działalności pedeutologicznej oraz dokonanie konfrontacji realizowanych modeli kształcenia z potrzebami praktyki nauczania.

Biorąc pod uwagę brak badań pedeutologicznych w obszarze glottodydaktyki polonistycznej, zdecydowałem się na realizację złożonego projektu badawczego, przeprowadzonego w oparciu o założenia metody triangulacji. Polega ona na połączeniu ilościowych metod badawczych z technikami jakościowymi (triangulacja metod) oraz porównaniu badań przeprowadzonych na różnych populacjach (triangulacja danych). Do obliczenia rezultatów badań ilościowych wykorzystałem program PASW Statistics 18, pozwalający na obliczenie wyników dla każdej zmiennej. W przeprowadzonych badaniach uczestniczyło 171 osób. 150 ankiet badawczych wypełnili studenci licencjackich, magisterskich i podyplomowych studiów glottodydaktycznych, realizowanych na UW, UJ, UŁ, UAM, UMCS, UMK i UŚ. 19 ankiet wypełnili absolwenci różnych form kształcenia prowadzonych na UW i UJ. Dwie osoby, reprezentujące UW i UJ, wzięły udział w części jakościowej badań, przeprowadzonej w środowisku ekspertów kształcących przyszłych nauczycieli języka polskiego jako obcego i drugiego.

Rezultaty badań pozwalają udzielić odpowiedzi na szereg pytań związanych z kształceniem specjalistów w zakresie nauczania polszczyzny cudzoziemców. Pośród najważniejszych wniosków znajduje się postulat konieczności szybkiego przejścia uprawianej pedeutologii z wymiaru tzw. racjonalnego empiryzmu do działalności podbudowanej badaniami naukowymi. Warto również doprowadzić do wpisania na listę profesji regulowanych zawody nauczyciela języka polskiego jako obcego i drugiego. Szybkiego opracowania wymagają także, jak wynika z przeprowadzonych analiz porównawczych i badań, standardy kształcenia specjalistów w zakresie nauczania polszczyzny cudzoziemców. Sam proces kształcenia wymaga szybkiej

profesjonalizacji, czyli dopasowania realizowanych w ramach studiów kursów do rzeczywistych potrzeb zawodowych przyszłych nauczycieli. Środowisko polonistów powinno ponadto dążyć do wyraźnego podziału prowadzonej działalności pedeutologicznej na kształcenie nauczycieli języka polskiego jako obcego i nauczycieli języka polskiego jako drugiego. Warto również zastanowić się nad wprowadzeniem modułowej organizacji studiów, ułatwiającej planowanie poszczególnych zakresów kształcenia przyszłych pedagogów. Praktyka ta, uprawiana w Niemczech, nie jest obecna w polskiej rzeczywistości akademickiej. Z przeprowadzonych badań wynika także, iż należałoby w większym stopniu wykorzystywać refleksyjne metody kształcenia nauczycieli, odzwierciedlające najnowsze europejskie standardy pedeutologiczne.

Zasadniczą konkluzją monografii jest stwierdzenie, iż sposób kształcenia nauczycieli języka polskiego jako obcego jest ważnym czynnikiem warunkującym dalszy rozwój glottodydaktyki polonistycznej, powstałej w dużym stopniu na fundamentach komparatywizmu glottodydaktycznego.

5. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo - badawczych (artystycznych).

Pozostały mój dorobek naukowo-badawczy można podzielić na trzy zasadnicze obszary, odzwierciedlające kierunki podejmowanych dociekań naukowych i związanej z nimi działalności dydaktycznej. Wszystkie etapy rozwoju naukowego związane są z szeroką pojętą glottodydaktyką, której poświęciłem wszystkie publikacje, zarówno naukowe, jak i dydaktyczne.

Moje zainteresowanie glottodydaktyką porównawczą oraz europejską dydaktyką wielojęzyczności wynika ze znajomości kilku języków obcych, których nauczyłem się w trakcie studiów filologicznych w Polsce i za granicą. Ewolucja zainteresowań naukowych i dydaktycznych od germanistyki do nauczania języka polskiego jako obcego jest związana z chęcią realizacji naukowej w obszarze stosunkowo mało popularnym w kręgu polskich glottodydaktyków. Praca naukowa na polu glottodydaktyki polonistycznej daje mi poczucie tworzenia nowatorskich koncepcji i

założeń, co nie byłoby możliwe w takim stopniu w przypadku języka niemieckiego w polskiej rzeczywistości.

Pierwszy okres mojej działalności naukowej, silnie powiązany z przygotowaną przeze mnie rozprawą doktorską, stanowi rozwinięcie naukowych zainteresowań skupionych wokół problematyki nauczania międzykulturowego. Poza prezentacją wyników badań towarzyszących przygotowaniu rozprawy doktorskiej w formie wystąpień na konferencjach naukowych i dydaktycznych oraz opracowaniem artykułów, poświęconych integracji treści kulturowych z nauczaniem polszczyzny cudzoziemców, przygotowałem monografię zatytułowaną *Dydaktyka kultury polskiej w kształceniu językowym cudzoziemców. Podejście porównawcze*, która ukazała się drukiem w roku 2010 w oficynie *Universitas*. Opublikowanie tego tomu, stanowiło próbę wyjścia naprzeciw potrzebom przyszłych nauczycieli języka polskiego jako obcego, którzy w ramach swoich studiów glottodydaktycznych realizują zajęcia poświęcone nauczaniu międzykulturowemu. Jak zauważyli recenzenci tomu, prof. Janina Labocha, prof. Urszula Żydek-Bednarczuk i prof. Grażyna Zarzycka, wydana w serii *Metodyka nauczania języka polskiego jako obcego* książka, poza szczegółową próbą bilansu współczesnej polonistycznej myśli naukowej w zakresie nauczania kultury cudzoziemców jest także podręcznikiem akademickim, zawierającym szereg elementów uwzględniających założenia nowoczesnego, humanistycznego modelu kształcenia przyszłych pedagogów. Koncepcji pracy przyświecała chęć zmotywowania jej odbiorców do dokonywania autorefleksji nauczycielskiej i przygotowywania autorskich materiałów dydaktycznych, dla których bodźcem były stosowne zadania zamieszczone w książce. *Dydaktyka kultury polskiej* różni się od opracowanej wcześniej przeze mnie rozprawy doktorskiej przede wszystkim tym, iż zostały w niej uwzględnione założenia glottodydaktyki francuskiej oraz wprowadzono pierwszą w rzeczywistości glottodydaktyki polonistycznej próbę spojrzenia na nauczanie międzykulturowe z perspektywy rodzącego się w nauczaniu polszczyzny podejścia ukierunkowanego na podejmowanie działań. W przypadku dydaktyki kultury oznacza ono uwzględnienie w procesie dydaktycznym tzw. perspektywy zadaniowej, czyli realizację projektów kulturowych i innych otwartych form nauczania. Istotnym bodźcem dla wykorzystania założeń nowego podejścia do nauczania języków były

opracowania autorskie Iwony Janowskiej i moje doświadczenia, zebrane w trakcie stażu dydaktycznego w Austrii.

W tym miejscu warto wspomnieć o dyskusji naukowej, jaką *Dydaktyka kultury* wywołała w środowisku glottodydaktyków - polonistów. Wydaje się, iż stała się ważnym punktem odniesienia dla kolejnych opracowań z tego zakresu, o czym świadczy liczba cytowań i publikowane recenzje tomu.

Koncepcja międzykulturowego podejścia do nauczania języka polskiego jako obcego, obecna w mojej działalności naukowej znalazła także odzwierciedlenie w materiałach dydaktycznych do nauczania polszczyzny cudzoziemców. Jej obecność szczególnie widoczna jest w nowej edycji podręcznika *Cześć, jak się masz?* W.T. Miodunki z roku 2006, w której pojawiły się nowe rodzaje zadań, uwzględniające koncepcję europejskiej dydaktyki kultury, którą starałem się przenieść na grunt glottodydaktyki polonistycznej.

Kolejny etap moich dociekań naukowych to praca nad stworzeniem naukowych podstaw glottodydaktyki porównawczej. Uwieńczony rozprawą habilitacyjną cel, obecny już w *Dydaktyce kultury*, której komponent porównawczy uzupełniony został o perspektywę glottodydaktyki francuskiej. Od roku 2008 pracowałem nad autorską koncepcją glottodydaktyki porównawczej, publikując pierwsze artykuły zachęcające do dyskusji nad sensem istnienia nowej subdyscypliny dydaktyki języków obcych. Ważne zaplecze dla moich dociekań stanowiła działalność krakowskiej szkoły glottodydaktyki polonistycznej, w której dostrzegłem fundamenty uprawiania komparatywizmu glottodydaktycznego. Kolejnym impulsem zachęcającym mnie do prezentacji na konferencjach naukowych idei porównawczej dydaktyki języków obcych okazała się coraz bardziej popularna w edukacji europejskiej dydaktyka różno- i wielojęzyczności. Połączenie obu wyżej wymienionych działań glottodydaktycznych stało się głównym czynnikiem, który wpłynął na podjęcie decyzji o poświęceniu rozprawy habilitacyjnej komparatywizmowi glottodydaktycznemu, z uwzględnieniem założeń wielojęzyczności w wymiarze dydaktycznym.

Równolegle do rozwijania idei glottodydaktyki porównawczej bliska mi była działalność pedeutologiczna, uprawiana w ramach dydaktyki języka polskiego jako

obcego i drugiego. Obecna już zresztą w postaci nowatorskiego formatu *Dydaktyki kultury* jako podręcznika dla nauczycieli, stała się trzecim obszarem moich zainteresowań naukowych. Podobnie jak komparatywizm glottodydaktyczny, uwieńczona rozprawą habilitacyjną, znalazła odbicie w kilku opublikowanych wcześniej artykułach, podsumowujących sposób kształcenia przyszłych specjalistów z zakresie nauczania polszczyzny obcokrajowców. We wszystkich moich dociekaniach pedeutologicznych obecny był zawsze wątek porównawczy. W przygotowanych tekstach każdorazowo starałem się uwzględniać europejskie standardy kształcenia nauczycieli języków obcych oraz doświadczenia i rozwiązania przyjęte w innych systemach edukacyjnych, np. w Szwajcarii.

Podsumowując moją dotychczasową działalność naukową chciałbym również zwrócić uwagę na szereg podręczników i materiałów dydaktycznych, które stworzyłem, bądź opracowałem dla uczących się języków niemieckiego i polskiego jako obcych. Tworząc koncepcje poszczególnych materiałów uwzględniałem naukowe i akademickie sposoby ich preparacji. Przykładem ilustrującym powyższe stwierdzenie jest seria repetytoriów do języków specjalistycznych, której format dydaktyczny powstał po przeprowadzeniu badań empirycznych w gronie lektorów uczelni wyższych. Wyniki owych badań stały się przedmiotem artykułu *O potrzebie wydania materiałów dydaktycznych do nauki niemieckiego języka prawniczego* z roku 2005. Opracowanie to uzupełniła analiza porównawcza podręczników do niemieckiego języka biznesu, opublikowana w roku 2008. Seria repetytoriów, wprowadzona na rynek edukacyjny przez poznańskie wydawnictwo *LektorKlett* kontynuowana była w postaci kolejnych tomów, wydawanych przez inne wydawnictwa.

Cennym doświadczeniem glottodydaktycznym było również opracowanie programów nauczania do języka niemieckiego i języka polskiego jako drugiego. Pakiet *Ku wielokulturowej szkole w Polsce* z roku 2010, przygotowany w koordynowanym przeze mnie merytorycznie zespole, jest pierwszą propozycją programową w zakresie nauczania języka polskiego jako drugiego dzieci i młodzieży imigranckiej, coraz częściej obecnej w polskich szkołach.

Spośród planów naukowych na najbliższy okres pragnę zwrócić uwagę na opracowanie kolejnej monografii glottodydaktycznej, zatytułowanej *Drogi rozwoju glottodydaktyki ogólnej i polonistycznej. Krakowska szkoła glottodydaktyki porównawczej*. Zasadniczymi celami znajdującego się obecnie w recenzji wydawniczej tomu są dokonanie bilansu glottodydaktyki polonistycznej z perspektywy rozwoju współczesnej europejskiej myśli glottodydaktycznej oraz udokumentowanie rozwoju krakowskiej szkoły glottodydaktyki polonistycznej, wprowadzającej komparatywizm glottodydaktyczny do polskich dociekań w zakresie nauczania języków obcych.

Przemysław Ernest Szulc